

ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ КРИПТОСПОРИДИОЗУ СЕРЕД ДЕКОРАТИВНИХ ПТАХІВ В УМОВАХ КОНТАКТНОГО ЗООПАРКУ МАККІ-ПАККІ М. ОДЕСИ.

Пивоварова І. В., *к.в.н., асистент;*

Токар С. А., *магістр*

Бойко Т. В., *магістр*

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса

E-mail: irenuia10@gmail.com

Актуальність проблеми. Криптоспоридіоз птиці – одне з широко поширених протозойних захворювань у птахівництві, яке характеризується ураженням епітеліальних клітин різних порожнинних органів [1].

Досить часто у промисловому та декоративному птахівництві реєструють криптоспоридіоз, який зазвичай сприймають як еймеріоз. Криптоспоридіоз завдає значних економічних збитків, що складаються із загибелі птиці та зниження продуктивності [2]. Однак, залишаються невивченими питання з поширення і патогенезу інвазії на території України, особливо в умовах зоопарків та цирків, а також засоби боротьби та профілактики, що і визначає актуальність роботи [3].

Матеріали і методи досліджень. Для досліджень була використана клінічно здорова та інвазована збудниками криптоспоридіозу птиця, яка утримується у мінізоопарку, а саме: кури китайські шовкові, кури Бентам, кури гамбургські, гірний гусак, пампасний нирок, качка мандаринка, корела, розела, китайський кільчастий папуга, сипуха. Всього обстежено 50 птахів, з них 22 – куроподібні, 11 – водоплавні, 14 - папугоподібні та 3 – совоподібні. З метою виявлення ооцист криптоспоридій проведено копроскопічне дослідження 158 зразків посліду. Висушені мазки фіксували і фарбували за методом Ціль-Нільсена [4].

Для вивчення шляхів поширення криптоспоридіозу проводили обстеження на наявність ооцист криптоспоридій кліток, речей догляду і ділянок спільного перебування різних видів птиці (загальний зал для відвідувачів). Обстеженню підлягали гнізда, проходи, підлога, предмети догляду, у місцях, де скупчується птиця та поблизу годівниць і напувалок. З кожного місця було відібрано по 12 зразків.

Результати досліджень. Аналіз отриманого матеріалу показав, що в умовах мінізоопарку поширені протозойні хвороби травного каналу птиці. Були виявлені збудники криптоспоридіозу та еймеріозу (Таблиця 1).

При дослідженні птиці в контактному зоопарку Маккі-Паккі по обох філіях встановлено середню екстенсивність еймеріозної інвазії серед куроподібних 27,3 %,

серед папугоподібних 64,3 %. Водоплавна птиця та сипухи (совоподібні) були вільні від даного збудика.

Таблиця 1. **Поширення протозоозів травного каналу птиці в умовах контактного зоопарку Маккі-Паккі.**

Види птиці	Показники	Виявлено паразитів		
		криптоспоридії	еймерії	криптоспоридії + еймерії
<i>куроподібні</i> (декоративні кури+фазани)	Досліджено, гол.	22	22	22
	Виявлено хворих, гол.	9	6	4
	ЕІ, %	40,9	27,3	18,2
<i>водоплавні</i>	Досліджено, гол.	11	11	11
	Виявлено хворих, гол.	2	–	–
	ЕІ, %	18,2	–	–
<i>папугоподібні</i>	Досліджено, гол.	14	14	14
	Виявлено хворих, гол.	3	9	–
	ЕІ, %	21,4	64,3	–
<i>совоподібні</i>	Досліджено, гол.	3	3	3
	Виявлено хворих, гол.	1	–	–
	ЕІ, %	33,3	–	–

Що стосується криптоспоридіозної інвазії, то найбільшою екстенсивність криптоспоридіозу реєструвалася серед куроподібних — 40,9 %, майже на однаковому рівні цей показник був серед водоплавної птиці та папугоподібних — 18,2 % та 21,4 % відповідно. Серед совоподібних, яких в зоопарку утримується 3 екземпляри тільки у 1 особини в мазках фекалій реєструвалися ооцисти криптоспоридій.

При виявленні змішаної інвазії відмічено незначне поширення одночасного паразитування криптоспоридій та еймерій лише у куроподібних, ЕІ склала 18,2 %.

Джерелом інвазії в обстежених мінізоопарках була хвора птиця. Дослідження підлоги, стін та обладнання на контамінацію ооцистами криптоспоридій представлені в Таблиці 2. Найбільшу кількість ооцист криптоспоридій реєстрували в зразках змивів посліду з гнізд та ділянок спільного залу для відвідувачів, а саме 4–6 та 3–5 екз. ооцист у 10 полях зору мікроскопа відповідно.

Таблиця 2. Показники рівня забрудненості можливих джерел збудників криптоспоридіозу в умовах контактного зоопарку Маккі-Паккі.

Зразки (зскрібки і змиви)	Досліджено зразків	Виявлено позитивних зразків	Позитивні зразки, %	Виявлено ооцист у 10 полях зору мікроскопа
<i>підлога вольєрів</i>	12	7	58,3	2–3
<i>підлога підсобного приміщення</i>	12	2	16,6	0–2
<i>гнізда</i>	12	5	41,6	4–6
<i>ділянка спільного залу</i>	12	4	66,7	3–5
<i>годовниці</i>	12	2	16,6	0–1
<i>інвентар</i>	12	3	25	0–2

Ооцисти криптоспоридій у кількості 2–3 екз. у 10 полях зору мікроскопа виявляли у змивах з підлоги вольєрів. У годівницях, на інвентарі та підлозі підсобного приміщення кількість ооцист становила від 0 до 2 екз. у 10 полях зору мікроскопа. При дослідженні води, що використовувалась для випоювання птиці, ооцист криптоспоридій не виявлено.

Висновки

1. В умовах зоопарку Маккі – Паккі середня екстенсивність еймеріозної інвазії серед куроподібних становила 27,3 %, серед папугоподібних 64,3 %. Водоплавна птиця та совоподібні були вільні від даного збудника.

2. Найбільша екстенсивність криптоспоридіозу реєструвалася серед куроподібних — 40,9 %, серед водоплавної птиці та папугоподібних цей показник був 18,2 та 21,4 % відповідно.

3. Найбільшу контамінацію ооцистами криптоспоридій реєстрували в зразках змивів посліду з гнізд та ділянок спільного залу для відвідувачів, а саме 4–6 та 3–5 екз. ооцист у 10 полях зору мікроскопа відповідно.

Література

1. Ананьев О. В. Респираторная болезнь птиц, вызванная криптоспоридиями // Труды СПб. ГАВМ. – 2000. – Т. 132. – С. 11.
2. Бейер Т. В. Диагностика, клиника, лечение и профилактика криптоспоридиоза: методические рекомендации / Т. В. Бейер, П. И. Пашкин, А. Г. Рахманова. – Ленинград : НИИЭМ им. Пастера. – 1987. – 19 с.
3. Короленко Л. С. Еймеріоз свійської птиці у господарствах центральних областей України, заходи боротьби і профілактики / Л. С. Короленко [та ін.] // Ветеринарна медицина України. – 2012. – № 4. – С. 21–22.
4. Никитин В. Ф. Криптоспоридиоз кур / В. Ф. Никитин, И. Павласек // Птицеводство. – 1989. – № 1. – С. 35–36.